

DEBATA 13. WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

MIEJSCE DEBATY: Warszawa

DATA DEBATY: 31/08/2016

UCZESTNICY DEBATY:

W dyskusji wzięło udział 37 gości. Wśród uczestników debaty znaleźli się przedstawiciele samorządów, centrów gospodarki odpadami, przedsiębiorstw gospodarki komunalnej, przedstawiciele sektora energetycznego, firmy zajmujące się gospodarką odpadami oraz przedstawiciele środowisk naukowych z województwa mazowieckiego.

Zaproszenie na debatę zostało przyjęte przez:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej;
- Związek Gmin Regionu Płockiego;
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Nasielsk;
- Urząd Gminy Radzanów;
- Politechnika Warszawska;
- Urząd Miasta Warszawa;
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Płock;
- Urząd Miasta Otwock;
- Sky recycling system;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa;
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Płońsk;

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Grodzisk Mazowiecki;
- Zakład Gospodarki Komunalnej Ostrów Mazowiecki;
- ZGKiM Sp. z o.o. w Małkinii Górnej;
- Carlson CP Sp. z o.o.;
- Związek Komunalny Nieskażone Środowisko Łosice;
- Inni.

Ponadto w debacie wzięło udział trzech przedstawicieli zespołu LIFEcogeneration.pl

- Arkadiusz **Primus** – Koordynator Projektu
- Łukasz **Łapiński** – asystent koordynatora Projektu
- Szczepan **Spis** - Specjalista ds. Promocji i Komunikacji

Deбата odbyła się 31 sierpnia 2016 r. w hotelu Lord**** w Warszawie. Przybyli goście reprezentowali instytucje samorządowe oraz przedsiębiorstwa prywatne, którzy zainteresowani są nowatorskimi rozwiązaniami w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi.

Obraz 1. Prezentacja wygłoszona przez koordynatora projektu

A. CHARAKTERYSTYKA REGIONU

Województwo mazowieckie stanowi największy i najbardziej zaludniony obszar kraju, znajduje się w środkowo-wschodniej części Polski na Nizinie Mazowieckiej. Po reformie administracyjnej z 1999r. stanowi obszar 35 558 km². Graniczy z województwami: kujawsko – pomorskim, lubelskim, łódzkim, podlaskim, świętokrzyskim oraz warmińsko – mazurskim. Składa się z 37 powiatów i 5 miast na prawach powiatu oraz 314 gmin (35 – miejskich, 51 – miejsko-wiejskich, 228 – wiejskich).

Region ten w większości znajduje się na obszarze Nizy Środkowoeuropejskiego. Pozostałe niewielkie części leżą kolejno: część wschodnia na terenie Nizy Wschodnio-Białoruskiego, część południowa na terenie Wyżyn Polskich. W regionie dominuje ukształtowanie o charakterze nizinym. Województwo w kierunkach północ – południe rozciąga się na długości 274 km, a w kierunkach wschód – zachód na długości 265 km.

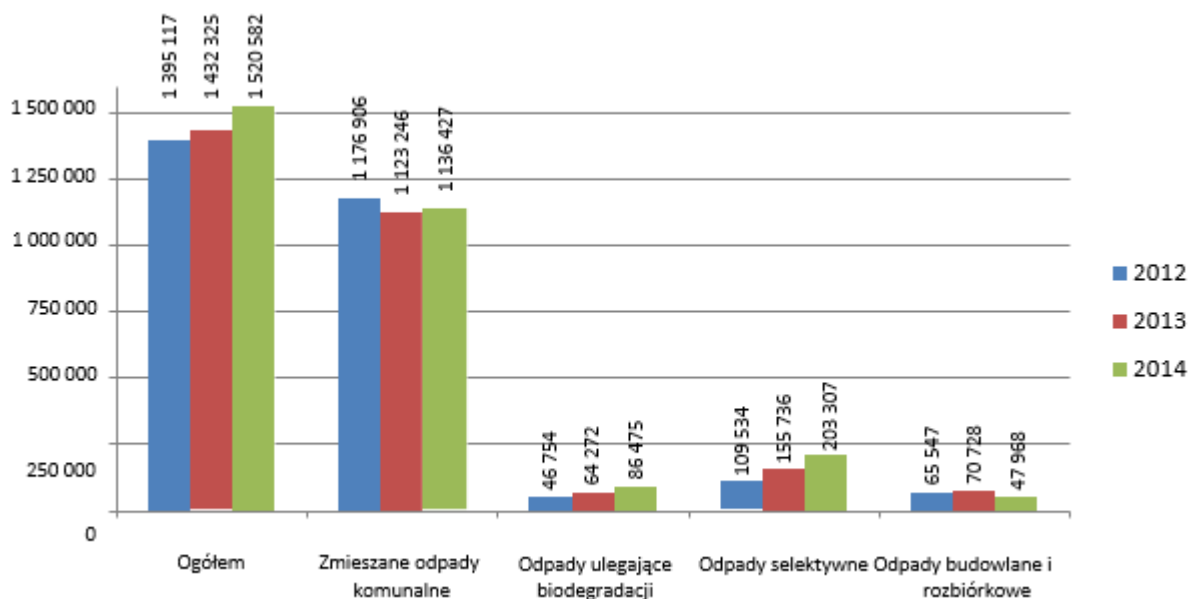
Rysunek 1. Położenie województwa mazowieckiego na tle Polski

B. PROBLEMY W GOSPODARCE ODPADAMI I OSADAMI ŚCIEKOWYMI W REGIONIE

W roku 2014r masa odebranych odpadów komunalnych z terenu województwa mazowieckiego (wyłączając odpady zebrane w PSZOK) wyniosła 1 520 581,997 Mg. Ilość odebranych odpadów komunalnych w poprzednich latach wyniosła kolejno: 1 644 056,5Mg Mg w 2012 r. oraz 1 641 862,14 Mg w 2013 r.

Według danych GUS, z terenu województwa mazowieckiego w 2012 r. odebrano ok. 1,376 mln Mg odpadów komunalnych. Podobny poziom osiągnięto w 2013 r., w którym, z terenu województwa zebrano ok. 1,332 mln Mg.

Warto podkreślić, że aż ok. 85% zarejestrowanych odpadów, stanowiły odpady zmieszane. Strukturę odebranych od właścicieli nieruchomości odpadów komunalnych w poszczególnych latach przedstawia szczegółowo poniższy rysunek.

Rysunek 2. Struktura odpadów komunalnych odebranych z terenu województwa mazowieckiego w latach 2012-2014¹

Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

Wprowadzony ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach system gospodarowania odpadami nadal jest na etapie implementacji.

Głównymi problemami gospodarki odpadami komunalnymi są:

- trudności w zlokalizowaniu i likwidowaniu „dzikich wysypisk”, jest to ponadto duże obciążenie finansowe dla mniejszych gmin,
- niską świadomość ekologiczną mieszkańców – niski stopień segregacji odpadów u źródła, spalanie odpadów w kotłach domowych, pozbywanie się odpadów w sposób nielegalny wynikające z przyzwyczajeń, niewiedzy,
- za małą liczbę RIPOK, co prowadzi do braku konkurencyjności (monopolizacja cen) i powoduje konieczność transportowania odpadów komunalnych na znaczne odległości (wysokie koszty),
- brak środków finansowych w gminie na budowę PSZOK, brak punktów PSZOK w każdej gminie,

¹ źródło: Sprawozdania Marszałka Województwa Mazowieckiego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2012-2014,

- brak wystarczających funduszy w gminie na wprowadzenie i utrzymywanie systemu gospodarowania odpadami,
- nieosiąganie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
- niewystarczający monitoring zbieranych i przetwarzanych odpadów komunalnych,
- trudności z zagospodarowaniem odpadów o kaloryczności powyżej 6 MJ/kg (od 01.01.2016 r. obowiązuje zakaz ich składowania na składowiskach odpadów komunalnych),
- utylizację odpadów zawierających azbest.

Istniejące systemy gospodarowania odpadami komunalnymi

Obecnie na terenie Województwa Mazowieckiego funkcjonuje system gospodarki odpadami opierający się na obowiązku selektywnego gromadzenia odpadów u źródła, tj. w gospodarstwach domowych.

Utworzono 5 regionów na terenie województwa: płocki, warszawski, ciechanowski, ostrołęcko-siedlecki i radomski. Na obszarach tych funkcjonują regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. Na terenie poszczególnych gmin województwa mazowieckiego odpady komunalne odbierane są z podziałem na odpady zmieszane i segregowane. Dla mieszkańców, od których odpady komunalne nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny, przewidziano wyższe stawki opłat.

Aby zrealizować postawione cele i osiągnąć wymagany poziom gospodarki odpadami komunalnymi potrzeba stworzyć system obejmujący szereg spójnych działań. Najważniejszą konkluzją WPGO 2016 jest określenie regionów gospodarki odpadami wraz z instalacjami regionalnymi (RIPOK) do ich obsługi. Instalacje te przeznacza się do przyjmowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów stanowiących pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania oraz odpadów zielonych. Pozostałe rodzaje odpadów zebrane selektywnie lub wyodrębnione z odpadów zmieszanych, powinny być kierowane do instalacji do ich zagospodarowania zgodnie z zasadą bliskości. W sytuacji braku instalacji spełniającej kryteria regionalnej, w planie wskazywane są instalacje do zastępczej obsługi regionu do czasu wybudowania nowych lub modernizacji istniejących instalacji.

Charakterystyka regionów gospodarki odpadami komunalnymi

Według WPGO 2016 doszło do wydzielenia 4 regionów gospodarki odpadami komunalnymi w ramach województwa mazowieckiego oraz zaprojektowania utworzenia 2 regionów międzywojewódzkich planowanych wspólnie z województwem podlaskim i łódzkim.

Rysunek 3. Mapa województwa mazowieckiego z podziałem na regiony gospodarki odpadami komunalnymi².

Gospodarka komunalnymi osadami ściekowymi

Komunalne osady ściekowe powstają w oczyszczalni ścieków, składają się z osadów komórek fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz ścieków o

² WPGO dla województwa mazowieckiego na lata 2016-2021 z uwzględnieniem lat 2022-2027

składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych.

W 2013 r. w województwie mazowieckim wytworzono około 318 798,06 Mg komunalnych osadów ściekowych. W tym samym roku procesom odzysku poddano zaledwie 146 687,66 Mg komunalnych osadów ściekowych. Najwięcej osadów zagospodarowano w procesie R3, czyli recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane, jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania). Często stosowaną metodą odzysku były także procesy R10 i R14³.

Osady ściekowe mogą być termicznie przekształcane w spalarniach lub współspalarniach odpadów (m.in. w cementowniach). Niestety wciąż dochodzi do gromadzenia osadów na składowiskach odpadów, co stanowi najmniej pożądaną metodą ich zagospodarowania.

W województwie mazowieckim w 2013 r., poddano unieszkodliwianiu 101 707,77 Mg komunalnych osadów ściekowych, głównie w procesie D10, czyli przekształcaniu termicznemu. Część osadów ściekowych została poddana również składowaniu (D1 i D5).

Tabela 1. Masa poddanych unieszkodliwianiu komunalnych osadów ściekowych w 2013 r⁴.

Kod	Proces	Unieszkodliwianie
		Masa [Mg]
19 08 05	D1	80,00
	D5	2 385,77
	D8	23,00
	D10	99 219,00
Razem		101 707,77

Problemy gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi:

- niekompletna analiza dostępnych metod zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych na etapie projektowania oczyszczalni ścieków,
- małe wykorzystywanie osadów ściekowych spełniających wymagania jakościowe w rolnictwie i rekultywacji zdegradowanych terenów,
- wysoka zawartość metali ciężkich oraz skażenie mikrobiologiczne osadów ściekowych uniemożliwia ich wykorzystywanie w rolnictwie i rekultywacji zdegradowanych terenów.

C. NAJLEPSZE PRAKTYKI W REGIONIE

Na terenie województwa mazowieckiego jest 12 regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o łącznej mocy przerobowej 1 852 480 Mg/rok dla części mechanicznej oraz 880 420 Mg/rok dla części biologicznej.

Na województwie operuje tylko jedna instalacja, posiadająca status regionalnej instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych. Wydajność zakładu wynosi 60 000 Mg/rok.

³ źródło: Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2001 r., Nr 62, poz. 628, z późn. zm.)

⁴ źródło: Wojewódzki System Odpadowy (WSO)

D. MOŻLIWOŚCI WDROŻENIA NOWEJ TECHNOLOGII GOSPODARKI ODPADAMI W REGIONIE

Dla uczestników debaty wdrożenie innowacyjnych technologii do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz osadów ściekowych jest postrzegane jako wartościowa inicjatywa dla rozwoju gospodarki odpadami regionu z poszanowaniem środowiska.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie S.A. planuje uruchomienie w województwie mazowieckim Stacji Termicznej Utylizacji Osadów Ściekowych. Zgodnie z posiadanym zezwoleniem Stacja ta będzie mogła termicznie przekształcać osady i odpady procesowe z Oczyszczalni Ścieków „Czajka” (osad odwodniony, skratki, piasek i tłuszcze) oraz wysuszone osady ściekowe pochodzące z Oczyszczalni Ścieków „Południe”.

E. INNE WNIOSKI Z DEBATY

Mieszkańcy województwa mazowieckiego uważają za istotne rozwój nowego systemu gospodarki odpadami. Implementacja nowoczesnych technologii stanowi niezbędny element do ulepszenia działającego obecnie systemu.

Obraz 3.

Obraz 4.